

сформувати в учнів знання та уявлення про Україну як цілісну країну, в якій відбуваються різноманітні глобальні та регіональні природні, суспільно-географічні та екологічні процеси; розкрити нові географічні поняття і закономірності та поглибити й узагальнити вже сформовані теоретичні знання з фізичної та суспільної географії; сформувати уявлення про окремі поняття суспільно-географічного змісту; продовжити розвиток практичних умінь та навичок самостійної роботи, що сприятимуть активній соціально-відповідальній поведінці учнів у географічному просторі країни [3].

Отже, курс географії України відіграє важливу роль у становленні наукового світогляду учнів поряд з іншими предметами. Особливості природних умов та розміщення продуктивних сил України розкриваються на основі вже відомих загальних географічних понять. Раніше сформовані знання набувають методологічного значення. Основне завдання полягає в тому, щоб систематизувати й конкретизувати знання, розвивати практичні вміння й навички, застосовуючи їх при складанні фізико-географічних й економіко-географічних характеристик країни та її окремих регіонів. Сприймаючи навчальний матеріал скрізь призму вже усвідомлених закономірностей, учні творчо осмислюють навколишню дійсність, привчаються розглядати конкретну географічну інформацію як вияв загальних закономірних зв'язків.

Література:

1. Козак Б.І. Використання краєзнавчого принципу у формуванні основних компетентностей учнів / Б.І. Козак // Географія. – 2008. – № 4. – С. 58.
2. Мальчикова Д.С. Професійна підготовка вчителів географії у контексті освітніх реформ і викликів глобалізації / Д.С. Мальчикова // Географічна наука та освіта: від констатації до конструктивізму: Матер. Міжнар. конф., присвяченої 100-річчю НАН України. – К.: ПП Лисенко М.М., 2018. – С. 225-227.
3. Назаренко Т.Г. Методика навчання географії України в загальноосвітніх навчальних закладах (особливості навчання) [Текст] / Т.Г.Назаренко. – Х.: ВГ «Основа», 2016. – 112 с.
4. Швець М. Краєзнавство й туризм у системі навчально-виховної роботи / Микола Швець // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2009. – № 28. – С. 3-15.

Д.І. Щурко

*Херсонський державний університет,
dmitro199703@gmail.com*

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ GOOGLE EARTH ENGINE В ЕКОЛОГІЧНОМУ МОНІТОРИНГУ ЛІСІВ

Оцінка стану лісу під впливом несприятливих чинників є актуальним завданням для ведення сталого екологічного лісоуправління. Відомо, що однакові типи лісових ушкоджень можуть виникати під впливом різних факторів середовища (біотичних, абіотичних, антропогенних), і навпаки – вплив на ліс одного і того ж фактора середовища може сприяти появі різних

типів лісових ушкоджень. Зазвичай розрізняють два види ознак лісових ушкоджень: морфологічні і фізіологічні [1]. Розгляд можливості виявлення аналогічних пошкоджень або процесів формування деревостану в результаті впливу різних несприятливих чинників дозволить запропонувати методи з оцінки стану лісовідновлення або подальшого погіршення стану деревної рослинності.

Відповідно до вищесказаного, запропоновано наступний алгоритм для вирішення поставлених завдань [4, 5]:

- оцінка впливу несприятливих факторів на стан деревної рослинності;
- побудова і аналіз кривої спектральної яскравості за певний період на досліджуваних ділянках із застосуванням хмарного сервісу Google Earth Engine;
- оцінка стану деревостанів для однієї ділянки (квартал, лісництво).

Для проведення моніторингу застосовуються різні методи дешифрування, які зводяться до наступних [2]:

- візуальний (аналітичний);
- вимірювальний;
- аналітико-вимірювальний;
- автоматизований.

Для поліпшення візуального сприйняття зображень практикується застосування простих похідних індексів. Для вивчення і виділення кордонів післяпожежного деревостану, а також лісопатологічне дешифрування широко застосовуються різні вегетаційні індекси. Для поділу лісових ділянок на пошкоджені і неушкоджені використовуються прості індекси NDVI і SWVI, однак найбільшу інформативність мають середній і ближній ІЧ-спектри, тому найбільш достовірний індекс SWVI.

При оцінці впливу лісової пожежі на лісову деревну рослинність і виявлення змін [3] напрошується висновок, що при використанні середнього і ближнього інфрачервоного діапазонів, а також різночасного ДЗЗ збільшується роздільність класів усихаючих і загиблих насаджень, тому застосування різночасових коефіцієнтів RdNDVI, RdSWVI теж є доцільним.

Для оцінки стану досліджуваних ділянок розраховуються індекси SWVI, NBR і NDVI. Висока роздільність різних класів стану деревостанів обумовлена відмінностями відображення у ближньому і середньому ІЧ-діапазонах.

Основні пункти методики екологічної оцінки стану лісів за допомогою Google Earth Engine наступні:

1) завантаження і підготовка мультиспектральних зображень із серії космічних апаратів Landsat на територію досліджуваних ділянок лісу (супутникові дані отримуються запитом із онлайн-сервіса EarthExplorer);

2) аналітичне дешифрування космоснімків середнього розширення. Виділення меж і положення об'єктів по ряду ознак, контурне дешифрування, аналіз приналежності об'єктів до певного класу;

3) вивчення динаміки вегетаційних індексів SWVI пошкоджених і відновлюються деревостанів після різних несприятливих факторів (пожежа, рубка).

Використання хмарних технологій, наприклад Google Earth Engine, дозволяє зменшити трудовитрати по підбору і завантаженні космоснімків. Широкі можливості автоматизації і доступність дозволяють використовувати хмарні технології для розробки схем порушених і відновлюються деревостанів, а також для оцінки лісовідновлення та ресурсного потенціалу окремих масивів і інших практичних завдань.

Література:

1. Баранчиков Ю.Н., Бобринский А.Н. Методы мониторинга вредителей и болезней леса / под. ред. В.К. Тузова. – М.: ВНИИЛМ, 2004. – 200 с.
2. Стыценко Ф.В. Разработка и применение методики и автоматизированной технологии оценки пирогенной гибели лесов на основе спутниковых данных: дис. ... канд. техн. наук (спец. 25.00.34). – М., 2016. – 131 с.
3. Сухих В.И. Аэрокосмические методы в лесном хозяйстве и ландшафтном строительстве. – Йошкар-Ола: МарГТУ, 2005. – 392 с.
4. Щурко Д.І. Дослідження зміни площі рослинності в програмному пакеті QGIS / Д.І. Щурко, Р.С. Молікевич // Використання ГІС-технологій в землеустрої, будівництві та управлінні водними і земельними ресурсами: Збірник матеріалів регіональної студентської науково-практичної конференції. – м. Херсон, 20-21 квітня 2018 р. – Електроний ресурс. – С. 11-13.
5. Malchykova D. Environmental protection and spatial planning of eco-net strategies in regions with high level of anthropogenic transformation of geosystems / D. Malchykova, A. Ponomareva, R. Molikeych // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: географічні науки. – Херсон, 2015. – № 2. – С. 50-65.

І.М. Явтушенко

*Херсонський державний університет,
yavtushenkoiryna@gmail.com*

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ РОЗСЕЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ У КУРСАХ ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ

Населення кожної держави – найважливіших складова її функціонування і розбудови. Водночас воно є складовою світової спільноти, фундаментом подальшого економічного, соціального, культурного розвитку будь-якої країни [1]. Людина – творець матеріальних і духовних благ суспільства, активний компонент природного середовища, головна ланка, що пов'язує господарство країни з природними умовами і ресурсами. Незважаючи на певну традиційність геодемографічних досліджень, географічна скарбниця постійно поповнюється новими результатами дослідницьких пошуків в галузі населення і розселення населення [4].

Тому навчальний матеріал з географії включає систему знань про населення, основні демографічні процеси тощо. Оскільки господарська діяльність впливає на розміщення населення, то розгляд цього взаємозв'язку здійснюється через систему знань про зайнятість населення у різних сферах народного господарства, розміщення населення в залежності від виконуваної